

CASA DE CULTURA-OLOT

EXPOSICIÓ DEL DIA 2 AL 16 DE SETEMBRE DE 1973

Grup 5. Casa de Cultura. Girona. 1973

Grup 5. 1973 Museu de l'Emporda - Figueras

Grup 5. 1973 Galeria Manant. l'Escalq.

GRUP 5

FITA · MANERA · TURRÓ · VALLÈS · XARGAY

GRUP 5

Com un circ meravellós que fes una “tournée” per la província de Girona, els components del “Grup 5” han anat a raure a Olot per mostrar el seu espectacle, per representar els seus “números” amb la mateixa dedicació, amb el mateix entusiasme amb què ho han fet abans a Girona capital, a l’Escala i a Figueres. Els trapezis, els lleons, les pilotes de colors, les cordes, els nassos de cartó i els llampants uniformes dels porters s’han transformat en quadres, en escultures, en relleus i en dibuixos que ara es mostren davant els ulls dels olotins. Tot un món, complex i contradictori, vibrant o contigut, emboirinat o acolorit, tens o deixat anar, segons l’estil i la manera de ser de cada un dels artistes del Grup 5, perquè el pugui gaudir qui passi les portes d’aquesta exposició.

I per què això de “Grup 5”? Per què dimonis aquest nom? Molt probablement els mateixos artistes que l’han escollit han volgut trobar un nom curt, eufònic, fàcil de dir i de recordar, i que expressés també el nombre dels components del grup. Però l’inconscient fa a vegades males passades. O bones passades, segons com es miri. Perquè al món dels símbols (que tots portem inconscientment a dintre, i els artistes més que ningú) els números no són pas expressions merament quantitatives, sinó unes idees-força amb una caracterització específica per a cada un d’ells. I en aquest llenguatge simbòlic de què parlem, el “cinc” representa els quatre elements (aigua, foc, aire i terra), activats per la quinta essència, que és la cosa espiritual. I és molt bonic que es reuneixin precisament cinc artistes per tal de fer una exposició conjunta: quin millor número que el cinc per a presidir una mostra d’art, que és precisament la unió d’allò que és material (les pintures, el ciment, el ferro...) amb allò que és espiritual (la imaginació, l’esperit creador, l’abstracció...!!!)

Però, quins són els cinc components del “Grup cinc”? Fora del fet de ser tots del ram de l’art i de ser de la província de Girona, res no els uneix: cada un d’ells és ell mateix i té prou coses per a dir sense necessitat d’estintolar-se en el nom o l’obra dels altres.

El que els uneix és, tal volta, una mena de camp magnètic, un lligam màgic presidit pel símbol significatiu de la xifra “cinc”.

En Fita és tan artista que és quasi bé un artesà. I per a mi, “artesà” no té pas un sentit pejoratiu, sinó tot el contrari. En Fita domina la matèria (papers, ciments, plàstics, ferros, guixos, fangs...) d'una manera tal, que no li costa pas gens convertir les seves cabòries imaginatives en obres reals, en obres que es poden veure, tocar i sospesar, en obres que inviten a penetrar-hi fins al dintre més dintre. I això no és pas tan fàcil com sembla: en Fita, amb el seu aspecte de noi assenyat, que no ha trencat mai cap plat, té un univers turbulent, bullent, crepitant, que giravolta vertiginosament dintre el seu cap. Té tanta capacitat creàtica, que vessa. I, en vessar, qualsevol gargot, qualsevol pedreta de riu, qualsevol paperot arrugat, es converteixen, mitjançant les seves mans artesanes, en una obra d'art, plena de gràcia i d'esperit.

En Manera em recorda aquells lapidaris jueus d'Amsterdam que es dediquen a polir pacientment diamants i pedres precioses. Com ells agafa un nucli (en aquest cas pictòric) i es dedica a treballar-lo amb una lenta calligrafia, plena de subtils inter-relacions lineals i cromàtiques, fins a treure-li mil facetes amorosament acolorides. Les seves no es poden veure tot passant distretament: l'espectador s'hauria d'asseure davant cada una i passejar la seva mirada pels delicats laberints visuals que cobreixen els seus quadres. Tan sols així es poden apreciar en tot el seu valor, com si es paladegés un bon conyac d'antiga collita.

En Turró és de Roses. Però no crec pas que descendeixi de pescadors o de pagesos. Pel seu aspecte, més aviat sembla que els seus avantpassats fossin alguns d'aquells navegants normands que piratejaven per les costes i raptaven les noies empordaneses, o algun d'aquells grecs dionisiacs que, amb el cap cobert de pàmpols i una copa de terrissa plena

de vi a la mà, celebraven els ritus anyals del sol i la collita. Fa uns quadres-relleus que oscil·len entre el que és biològic i el que és "naïf", unes obres orgànicament viscerals, ingènua-ment insolents. I sobretot, terriblement vives. En Turró s'assembla també amb algun "guru" vingut de la Himalaia. Però no crec pas que prediqui el "nirvana" ni el renunciament. Per les obres que fa, sembla més aviat que cregui que la vida és apassionadament digna de ser viscuda.

En Vallès és un figuerenc molt estrany: en comptes de deixar-se emportar per la tramuntana, la captura, la tanca dintre una capsula de vidre, la domestica, i després la pinta. La seva obra mostra sempre una lucidesa tremenda. Porta sempre ulleres fumades i jo crec que és per pudor, per no ensenyar massa descaradament que té una mirada clarivident, que no tan sols mira, sinó que "veu" fins l'interior de les coses i les persones. En el cercle de què parlàvem al principi, en Vallès tindria una feina molt concreta: domador de claus i punxes, al mig d'una pista blanca o rosa, perfectament circular. Amb un fuet invisible a la mà, fa passar els objectes, les formes i els colors per la rotllana de la creació artística i els fa representar el paper plàstic que ell vol.

La Xargay, quan construeix els seus peixos de ferro, quan pinta els seus ciclistes immòbils, quan fon els seus esmalts sobre la planxa d'aram, ho fa amb la mateixa fàcil espontaneïtat amb què un nen fa els seus castells de joguina amb trossets de fusta. La Xargay, d'això de fer art, en sap moltíssim. I com que li fa vergonya saber-ne tant, hi posa uns tocs d'humor, un cert sentit de joc, alguns detalls subtilment divertits perquè la gent que mira sense gaire atenció no s'adoni que té al seu davant una obra realment terrible i poderosa. La solidíssima cohesió interna, les potents línies de força que tensen les seves obres, són massa pels esperits petits i ensopits. Per això, l'Emília, que és de bona pasta, dissimula i procura no impressionar massa. Però no hi ha res a fer: La Xargay, vulgui o no vulgui, és una gran artista.

CARLES VIVÓ